

Ornithologische Beobachtungen

Tarhapöllö
Aegolius teng-
malmi. — Lähellä Riihimäkeä on eräs soistunut metsä, jossa kasvaa muutamia onttoja haapoja. Palokärki, uuttukyyhky ja tarhapöllö näyttävät olevan niiden jokavuotisia asukkaita. Kuvamme esittää ihmettelevää tarhapöllöä kolostaan esiin ajettuna.

E. M—o.

Fågelanteckningar gjorda $^{29}/_4$ 25— $^{2}/_5$ 25 under en studieresa Helsingfors—Äyräpäänjärvi ¹⁾.

$^{29}/_4$ 25 Sibbo: stor flock kajor *Coloeus monedula* bofasta i gamla kyrkan. Andersböle: 2 st. *Numenius arquata*. Borgå: i närheten av staden *Falco tinnunculus* tornfalk 2+2+2. Liljendal: invid vägen 1 *Columba palumbus* ringduva.

$^{30}/_4$ 25. Lappträsk: *Turdus musicus* rödvingetrast sjunger ivrigt kl. 7 f. m. 4 st. *Oenanthe oenanthe* stenskvätta sedda under vägen Lappträsk—Lupilahti (4 km. ö. om Fredrikshamn), flyga med långa språng i zig-zag. Invid Fredrikshamn stor skrattnäskoloni *Larus ridibundus* i ett träsk (Bamböle). Vederlaks Alapihlaja by 1 tofsvipa *Vanellus vanellus*. Säkkijärvi kyrkoby *Phylloscopus abietina* gransångare. Viborg, öster om staden

¹⁾ Denna resa liksom resan till Lestijärvi (jfr. nedan) gjorde jag i angelämnat sällskap med herrar V. WALLI och WERNER THOMÉ.

2 *Falco tinnunculus*. *Erithacus rubecula* rödhakesångare hördes på flere ställen under resan.

²⁵/₄ 25. Äyräpäänjärvi, enligt Topi Tourunen den ²⁵/₄ två bon av gräsand *Anas platyrhynchos*, det ena med 4 ägg, det andra med 9. Den ⁸/₄ hade rördrommen *Botaurus stellaris* hörts första gången i år. Den ²⁸/₄ hade dvärgmåsen *Larus minutus* anlant.

Den ³⁰/₄ 25 hörde jag på kvällen i mörkret ugglelåtar, spröda som frambringade med något bleckinstrument eller genom att blåsa på en kam: p i, p i, p i, p i, p i, utan att jag fick klarhet, vad för en uggle det gällde. För övrigt antecknade jag vid Äyräpäänjärvi ¹/₅ 25: *Parus borealis* nordisk mes, *Emberiza citrinella* gulsparrv, *E. schoeniclus* sävsparv, *Fringilla coelebs* ¹) bofink, *Carduelis cannabina* hämpling, *Phylloscopus abietina* gransångare (läte: till-tall-till-till...), *Ph. trochilus* lövsångare, *Motacilla alba* sädesärta, *Riparia riparia* backsvala, *Anthus pratensis* ängpiplärka, *A. trivialis* träpiplärka, *Alauda arvensis* sånglärka, *Turdus pilaris*, *T. philomelos*, *T. musicus* rödvingetrast, *Sturnus vulgaris* stare, *Corvus cornix* kråka, *Lyrurus tetrix* orre, *Fulica atra* sothöna med ägg (ett utdruckt av kråka, ett bo med två ägg), *Buteo vulpinus intermedius* falkvråk flygande åt N (NNO), *Pandion haliaëtus* fiskgjuse, *Falco peregrinus* pilgrimsfalk, *Circus aeruginosus* brun kärrhök (T. Tourunen); *Capella gallinago* enkel beckasin, *Numenius arquata* storspov, *Botaurus stellaris* rördrom; *Anser erythropus* dvärggås (?) 25 st. i medvind åt Ö, högt uppe i rät linje, först något buktande. *Bucephala clangula* knipa, *Nyroca fuligula* vigg, *N. ferina* brunand, *Anas penelope* bläsand, *A. acuta* ♂ ♀ ♂, *A. crecca* kricka, *A. querquedula* ärta, *Spatula clypeata* skedand; *Mergus serrator* pracka, *M. albellus* salskrake; *Podiceps auritus* svarthakedopping, *P. cristatus* skäggdopping; *Larus ridibundus* skrattmås, (*Larus minutus* dvärgmås läte enligt Topi Tourunen tschekit-tschekit-tschekit). *Larus fuscus* sillmås, *Larus canus* fiskmås. Sillmåsarna kretsade högt uppe och voro sannolikt på genomresa.

²/₅ 25. Följande morgon hörde jag (vid Äyräpäänjärvi) första gången under denna resa *Phoenicurus phoenicurus* rödstjärt. Nära Viborg, väster om staden, sågo vi en kärrhök jaga alldeles invid vägen, helvit med svarta vingpetsar. Jag antog det var en gammal hanne av blå kärrhöken.

I. Hg.

Lintutieteellisiä muistiinpanoja tutkimusmatkalta Helsinki—Hämeenlinna—Jyväskylää—Lestijärvi—Perho—Virrat—Helsinki ²⁸/₅ 25—²/₆ 25. Helsinki: *Apus apus* tervapääsky. Malmi: *Riparia riparia* törmäpääsky, yhteiskunta santakuopassa. Helsingin ja Tuusulan välisellä matkalla: *Emberiza hortulana* peltosirkku, pääskyjä; *Coloeus monedula* naakka (pesivänä Helsingin pitäjän kirkossa). Tuusulan-jokivarrella: *Larus ridibundus* naurulokki ja *L. canus* kalalokki. Tuusula—Hyvinkää: *Loxia* sp. käpylintu, *Phylloscopus abietina* tilttalti, *Anthus trivialis* metsäkirvinen, *Parus borealis* metsätiainen, *Falco tinnunculus* tuulihaukka. Hämeenlinna: *Coloeus monedula* naakka, *Sylvia borin* lehtokerttu. Hämeenlinna—Kuhmoinen: *Car-*

¹) Angde lätet jfr min uppsats om „Karelska bofinken“ i denna nummer.

duelis spinus vihreävarpunen, *Falco subbuteo* nuolihaukka, *Turdus musicus* punasiipirastas, *Podiceps cristatus* silkkiuikku, *Motacilla flava* keltavästäräkki. *Larus fuscus* selkälökki Päijänteessä (Jämsä). Muurame: *Motacilla flava borealis* pohjankeltavästäräkki. Konnevesi: $\frac{29}{5}$ 24 2 kertaa *Garrulus glandarius* närhi (uudismaalla, lähellä taloja). Metsänvartija Hämäläisen mukaan Pihtiputaan ja Kinnulan välillä Pitkäjärven seuduilla nähdään säännöllisesti kesälläkin kurkia *Megalornis grus* suurilla soilla; samaten metsänhoitaja Minnin mukaan Lestijärven ja Sievin välisillä suurilla soilla, länteen päin Vääräjoelta. Samaten myös Karankajärven nevoilla. Pihtiputailla sanotaan että „9 yötä kurki hyhmää hyppää“ (hyhmä = jääsöhjo).

Emberiza hortulana peltosirkku laulaa kaikkialla missä on viljelysmaita. Närhi ja *harakka* nähty usein sydänmaan uudisasutusten lähellä. *Kottarainen* on myös Pihtiputailla säännöllinen asukas.

Ahon talosta, joka sijaitsee Vuoltojärven rannalla tein matkan kl. 6 iltapäivällä pienelle talon lähellä sijaitsevalle suoviljelykselle. Siellä huomasi taasen, paitsi muita lintuja, *Motacilla flava borealis* pohjankeltavästäräkin. Se äänteli psii, välistä toistamiseen, väliin taasen pslyi. Pitkäveteinen ääntely muistuttaa Karjalan-peipon ääntelyä ja myös räystäspääskyn. *Sylvia communis* oli pesänrakentamispuuhissa, *västäräkillä* oli 6 munaa pesässä. *Tringa nebularia* valkoviklo äänteli soinnukkaasti tjü-tjü-tjü. Haarapääskyä kutsui väestö *keritsinpääskyeksi*, kivitasku oli *raunioruntu* tahi *kivenvika*. (Sotkamossa muistan sitä kutsuttavan *raunioruntiksi*). Sillä oli pesä riihennurkassa! Kiurulla *Alauda arvensis* oli pesä keskellä peltonurmea, 8,5 cm syvässä reiässä. Siinä oli 4 munaa, pesän muodostivat kuivat heinät. Keltasirkulla *Emberiza citrinella* oli 5 munaa pesässä. *Valkoviklo* esiintyi parittain. Kuulin niiden huutavan tjyhý-tjyhý-tjyhý, korko loppu tavulla. Toinen istui kuivan puun latvassa rannalla. Ahon talon yli lensi kaakkuri *Columbus stellatus*.

$\frac{30}{5}$ 24. Seuraavana aamuna tehtiin kävelyretki Karankajärvelle, 6 km sydänmaahan, halki rämeiden, soitten ja korprien. Tällä matkalla merkitsin seuraavat lajit: *Alauda arvensis*; *Sylvia communis*, *Saxicola rubetra* 4 *hanhia* lentävän koillista ja pohjosta kohti. *Motacilla flava borealis* ♂:lla musta viiva silmien kautta, päälaki tuhkaharmaa, ♀:lla vaalea viiva silmän yli; *Emberiza hortulana* (uudispellolla), *Oenanthe oenanthe*, *Cuculus canorus*, *Motacilla alba*, *Emberiza citrinella*, *Phylloscopus trochilus*, *Fringilla coelebs*, *Turdus philomelos*, *Dryocopus martius*, *Pica pica*, *Sylvia curruca*, *Turdus musicus* punasiipirastas (lauloi huomattavan reippaassa tahdissa tritrytrytrytry, melkein peipon tapaan); *Erithacus rubecula*, *Anthus trivialis*, *Muscicapa atricapilla*, *Picus canus* harmaatikka, *Buteo vulpinus intermedius* hiirihaukka, *Muscicapa striata* harmaasiippo, *Capella gallinago* isoitaivaanvuohi, *Hirundo rustica* haarapääsky, *Loxia* sp., *Parus ater* mustatiainen, *Phylloscopus abietina*, *Carduelis spinus*, *Tringa nebularia*. Valkoviklot ääntivät yhtämittaa tjyhý-tjyhý-tjyhý, lensivät korkealle ja laskeutuivat taas: ylös alas, ylös alas, kiimalentoa.

Karankajärven läheisyydestä tavattiin *kurkipari*. Kuunneltiin kauan niiden toittottavia kauas kantavia fanfaareja: kro (a) ~ ~ tahi hrra (ciss-a) / \. Erään metsänvartijan mukaan, joka meitä seurasi, on kurki

pesinyt näillä seuduin ja elättikurkia on kasvatettu poikasesta. — Koivumetsässä lähellä järveä lauloi *Fringilla montifringilla* järripeippo yhtämittaa d s h r, d s h r, d s h r pitkävetteisesti, yksitoikkosesti.

Näillä seuduin kulki vedenjakaja. Oltiin siis Suomenselän korkeimmilla kohdilla (parisataa metriä?), vaikka sitä ei suinkaan olisi huomannut, niin alhaisilta näyttivät nämä äärettömät sydänmaat.

Samana päivänä, iltapäivällä, jatkettiin matkaa L e s t i j ä r v e l l e halki laajojen räme- ja korpimaiden. Kaikkialla tällä välillä on kurkimaita samoin kuin Lestin ja Perhon välillä. Me emme nähneet muuta kuin jonkun kirvisen ja hiirihaukan, ja järripeipon kuultin laulavan.

³¹/₅ 25. Seuraavana aamuna mentiin erälle Viitalampi nimiselle sydänmaanlammelle joka sijaitsee noin 6 km Perhon Möttösestä. Perhonjokivarrella kuultiin taasen *valkoviklo*. Kruununmetsänvartija Viitala oli hyvin innokas lintumies, ja paljo hän tiesikin kertoa. Hän tiesi varpushaukan *Accipiter nisus* pesän, jossa oli munat. Kanahaukka *Accipiter gentilis* pesi korvessa, pesiä oli montakin, mutta ainoastaan yhdessä oli ollut 4 munaa, mitkä hän oli särkenyt. Emon oli hän ampunut. *Aquila chrysaetos* kotka oli muutamia vuosia takaperin pesinyt Mehtälammen kankaalla, petäjässä, pesän ollen puun latvapuolella. Pesäpuu oli kaadettu. Vuonna 1922 oli otettu 2 poikaa pesästä.

Toinen pesä oli ollut Porasharjulla Alajärvellä, parikymmentä vuotta sitten (taiteilija Thomén tiedonannon mukaan).

Huuhkajan *Bubo bubo* oli hän kuullut 12 km Viitalammelta lähellä Porasen taloa.

Kurjen pesä oli löydetty 7 km päässä Viitalammelta; vuonna 1923 oli poikanen otettu Kortenevan näytyltä ja toinen Haaraajoen nevalta.

Joutsen *Cygnus cygnus* esiintyi harvoin, kumminkin oli Viitala nähnyt 2 yksilöä uiskeutelevan Alajärven Ahvenlammella (Perhon rajalla).

Viitalammella merkitsin seuraavat lajit: *Fringilla coelebs*, *Carduelis spinus*, *Capella gallinago*, *Anas crecca*, *Cuculus canorus*, *Erithacus rubecula*, *Turdus viscivorus* y. m.

Kuortanejärvellä nähtiin tiira *Sterna* (hirundo?).

¹/₆ 25. Virroilla merkitsin: *Sylvia borin*, *Parus major*, *Garrulus glandarius*, *Turdus musicus*, *Scolopax rusticola*, *Erithacus rubecula*, *Phylloscopus trochilus*. Panin muistiin, että punasiipirastas lauloi täällä yhtä reippaasti kuin Pihtiputailla (vrt. ylempänä).

²/₆ 25. Kangasala: *Coloeus monedula*. H a t t u l a, Kirri: *Larus fuscus*. Vanhassa kirkossa pesivänä *Coloeus monedula*. H a u s j ä r v i: *Lanius collurio*.

I. Hg.

Yöpöllö, *Strix aluco*, on jo useana vuonna, väestön tiedonantojen mukaan noin 20:nä, pesinyt Turholman kartanon lähellä Degerön saarella. Pesä on eräässä vanhassa, ontossa lehmuksessa metsän reunassa, aukko n. 2 ¹/₂:n metrin korkeudella maasta. Tänä vuonna (1925) oli pöllöillä poikasia kesäkuun alussa, mahdollisesti jo toukokuun lopussa. Useana vuonna on niitten pesye hävitetty, nyt on se kuitenkin vihdoin saanut olla rauhassa.

Mies Renvall.

Pikkukoskelo *Mergus serrator*. — P:n pesä on sijainnut pienellä kalliosaarella katajapensaassa alla Söderskärissä. Viereisessä kalliolammessa saavat vastasyntyneet ensi kylpynsä hyönteisiä takaa ajaessaan. Valok. 21/7 1924.

E. M—o.

Omituinen västäräkin (*Motacilla alba*) pesimäpaikka. Retkeilyllä 22 p:nä kesäkuuta 1925 Sigulaassa, Latvian Schweitzissä, tein erään västäräkkiä (*Motacilla alba*) koskevan havainnon, joka ansaitsee mainitsemista. Alueen läpi virtaavan Aa-joen rannalla, jonka täyryäissä törmä pääskyt (*Riparia riparia*) yleisesti pesivät, löysin eräässä kohden aivan lähellä Siguldan ja Krimuldan välistä lauttapaikkaa yhteiskunnan (ainakin n. 10 paria) västäräkkiä, jotka pesivät koloihin rantatäyryäissä. Kyseenä oli kenties vanhoja törmäpääskyjen pesiä, jotka valkovästäräkit olivat vallanneet.

Ilmari Hildén.

Rödhämplingen *Erythrina erythrina* (Pallas), häckfågel i Hinterpommern. Herr PAUL ROBIEN, ledare av Naturwarte Mönne nära Stettin, har enligt meddel. i brev under en studieresa till Hinterpommern fastslagit rödhämplingen som häckfågel därstädes. Han har funnit 5 bon av arten och antager på grund av dessa fynd, att den häckar på lämpliga lokaliteter långs hela hinterpommerska kusten. Den synes föredraga näsen mellan havet och strandsjöarna.

Dessa fynd äro ganska märkeliga, ty arten är en nordostlig häckfågel i Europa och har tidigare anträffats häckande i Tyskland endast i nordöstliga Ost-Preussen.

Hos oss häckar rödhämplingen som känt i sydöstra Finland men förekommer även längre västerut, t. o. m. sälls. häckande. Från Sverige och Norge föreligga endast enstaka fynd.

I. Hg.

Mitteilungen.

Sitzungsbericht ¹⁷/₉ 25. Vorsitzender Dr. *I. Hortling* Schriftführer Mag. *B. Olsoni*. Anwesend 24 Vereinsmitglieder.

Mit folgenden Vereinen und Zool. Anstalten wird Schriftentausch eingeleitet: Club van Nederlandsche Vogelkundigen (Jaarberichte), Sociedad ornitologica del Plata (El Hornero), British Museum Natural History (British Birds and Eggs, Karten in Farbendruck und Monochrome etc.), Bergens Museum (Naturen-enthält nebst allem. Naturwissenschaft auch ornithologische Aufsätze), United States Department of Agriculture (verschiedene Schriften über Vogelzug, Nutzen und Schaden der Vögel sowie Vogelschutz).

Folgende neue Mitglieder werden aufgenommen: Stud. *Fjalar Hemmer*, Professor *Kaarlo Hildén*, Dir. *Carl Jansson*, Stud. *Paavo Suomalainen*, Frau Dr. *Aino Väisälä*, Dir. *Karl Fazer*, Redaktör *Simo Lilja*, Stud. *Bror Pettersson* Helsingfors; Dr. *Armas Hildén* Oulunkylä; Kassenwart *Edw. Lund Wasa*; Dozent Dr. *Carl Nyberg* Grankulla (ständiges Mitglied); Rektor *Mikko Lindqvist* Oulu; Gutsbesitzer *Henrik Lindeberg* Gut Sjunby in Sjundeå; ausserdem werden sämtliche in der letzten Sitzung vorgeschlagene Personen eingewählt und Hr. *Åke von Schoultz* auf Vorschlag des Vorstandes zur Gruppe der ständigen Mitglieder geführt. Zum ausländischen zahlenden Mitglied wird der Assistent an der Universität Riga Dr. *N. von Transehe* gewählt.

Der Vorsitzende teilt mit, dass das Schulministerium 5,000 Fmk als Beitrag fürs laufende Jahr zum Drucken der Zeitschrift *Ornis fennica* bewilligt. — Der Vors. referiert: Jens Holmboe, Hvad lrypen (*Lagopus lagopus*) lever av i Norge (Bergens Museums Aarbog 1922—23 N 5). — Mit Turmwart Lundell (Söderskärs Leuchtturm) war eine Vereinbarung getroffen worden, dass er alle am Leuchtturm verunglückten Vögel einsendet, damit sie für wissenschaftliche Zwecke ausgenützt werden. Die Vögel werden dem Zool. Museum der Universität übergeben und eine Tauschkollektion von ihnen reserviert. — Der Vors. demonstriert einen von Herrn Sulo Räsänen in Käkisalmi eingesandten karelischen Buchfinken, der sich durch reine (schwarze und weisse) Farben auszeichnet und möglicherweise einer anderen Rasse angehört als westfinnländische Buchfinken. — Es wird beschlossen, an die Deutsche Ornithologische Gesellschaft zur Feier ihrer 75-jährigen Bestehens (3.—6. Oktober) eine Grussadresse zu senden. Mag. *Börje Olsoni* berichtet über seine im vorigen Sommer auf Tytärsaari und Säuvi (Pien-Tytärsaari) im Finnischen Meerbusen gemachten ornithologischen Beobachtungen. U. a. hatte die Graugans *Anser anser* dort gebrütet. Die